

Příloha k protokolu o SZZ č.:

Diplomant: **JAROSLAVA
KŘÍŽANOVÁ**

Vysoká škola: PF JU

Aprobace: Učitelství pro 1. Stupeň ZŠ

Katedra: pedagogiky a psychologie

Recenzent-vedoucí* diplomové práce:
Mgr. Jana Kouřilová

Datum odevzdání posudku: 24. 8. 2009

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Vývoj vztahu ke škole u dětí zahajujících školní docházku

Diplomová práce je zaměřena na aktuální a důležitou tematiku vstupu dětí do školy.

V teoretické části autorka popisuje zejména vývojovou úroveň dítěte na přechodu mezi MŠ a ZŠ. Diplomantka se zde hodně zaměřuje na sociální kontexty období přechodu z MŠ do ZŠ, trochu ale chybí otázky kognitivního vývoje (to, na jaké úrovni jsou děti schopny pochopit okolní svět, se pak promítá i do jejich sociálního fungování).

Výzkumnou část pojala autorka jako kvalitativní studii (byť nakonec požadavky na kvalitativní studii nenaplnila), v rámci níž se u 3 dětí na přechodu mezi MŠ a ZŠ snažila popsat jejich "těšení se" na školu před nástupem do ZŠ a proměnu vztahu ke škole po vstupu do ZŠ. Za tímto účelem prováděla pozorování a rozhovory s dětmi, jejich rodiči a učitelkami ze školky a ze školy.

Zbytečně detailně je ve výzkumné části popisována organizace výzkumu (kam autorka dojížděla apod.). V textu chybí odkazy na rozhovory v příloze, které musí čtenář dohledávat. Někdy autorka neodlišuje charakter informací, např. s. 41, kde píše, že Pavlík má se sestrou "pěkný vztah" - Jak to autorka ví? Čí je to sdělení? Nebo je to výsledek autorčina pozorování?...

Asi by bylo dobré zamýšlet se nad validitou výpovědí dětí tohoto věku a též nad tím, co autorka od jejich sdělení vlastně očekává, zdali posunují či mohou posunout její pohled někam dále, resp. hlouběji. Zajímavé by bylo také sledovat, co vše stojí za "těšením se na školu". Dle mého soudu jde spíše o důsledek sociálního působení na dítě (tzn. o tom, jak je mu škola prezentována jeho okolím); bylo by dobré sledovat, co to vlastně je "těšení se" (např. zda děti vědí, co od školy mohou očekávat, co se tam dělá čili zda mají školu ve své představě nějak konkrétněji obsazenou), co všechno jsou faktory, které proměňují "těšení se" ve skutečný vztah (ať již pozitivní či negativní) dítěte ke škole.

Škoda, že se autorka nepokouší rozkódovat či interpretovat některé rozporuplné informace, které dostala. Např. na s. 43 u Pavlíka, kde p. učitelka říká, že se hoch do školy těší a je připravený, chlapec reaguje na otázky o škole odpovědí "nevím" a matka vyjadřuje skryté obavy...Mýlí se tedy p. učitelka ve svém úsudku nebo dítě jen není plně schopno pojmenovat to, co prožívá nebo je ještě nějaké jiné vysvětlení...? Takových příkladů, kdy

autorka pouze popisuje, ale neinterpretuje, je zde celá řada (autorka samozřejmě nemusí dospět k odpovědi, ale je dobré klást si otázky).

Celá práce má tedy spíše podobu sbírání materiálu, aniž by ho autorka nějak kódovala, interpretovala či na něj aspoň pohlédla kritickým okem a s vzhledem co je "za" sebraným materiálem, nikoliv pouze popisem toho, jak se věci jeví.

Sympatické jsou závěrečné pasáže textu (s. 66 - 61) v tom, že autorka kriticky přistupuje ke svému výzkumu a naznačuje méně příznivé momenty a možnosti jejich proměny v případné budoucí výzkumné studii.

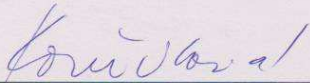
Celkově je práce sice zajímavým čtením, které má však spíše popularizující charakter. V mnoha ohledech na práci nelze nahlížet jako na vědecký text (což je u DP trochu na škodu). Navíc tím, že autorka pracuje pouze s učebnicovými prameny (viz ještě poznámka níže) a sděluje často velmi obecné, běžně známé informace, nejde k jádru věci, málo naznačuje sporné momenty apod., snižuje celkovou kvalitu textu.

Z formálního hlediska práce působí trochu nepřehledně a chaoticky. Přílohová část (obsahující přepisy celých rozhovorů s respondenty výzkumu) je nepřehledná (navíc přílohy jsou pokračování číslování stránek textu, i když se obvykle u přílohové části stránky nečíslojí). Bylo by mnohem užitečnější, kdyby autorka číslovala samotné přílohy (tedy jednotlivé rozhovory) a na ně pak odkazovala v samotném textu.

Pokud jde o citované zdroje postrádám některé aktuální prameny týkající se vstupu dítěte do školy a fungování dítěte v 1. třídě (Verecká, Kutálková apod.), navíc seznam citovaných zdrojů není nikterak rozsáhlý (17 pramenů), obsahuje v převážné většině učebnicové zdroje. Autorka zcela opominula zdroje z odborných časopisů české či zahraniční provenience.

I když mám k DP řadu výše popisovaných připomínek, není můj pohled na ní pouze kritický - chválím především mravenčí práci autorky nejen při pořizování rozhovorů, ale též při jejich přepisování; škoda tedy, že autorka tento pracně získaný materiál plně nevyužila a nevytěžila.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: **VELMI DOBŘE**

podpis vedoucího – recenzenta diplomové práce

V Českých Budějovicích dne 24. 8. 2009